

diligenter muscario 5 illo fetaceo,
 udones 6 dato itidem mundos: nam
 hi sunt iam exsudati, & pedore
 olidi, amove eos istinc, con-
 tinuo offendit me foetor gravissi-
 mè. *Go.* Vis interulam? 7 *Bel.*
 Non, nam ex luce Solis colligo
 diem fore calidam: sed cedo mihi
 thoracem illum dimidiis manicis se-
 rici gauſapini, 8 & tunicam sim-
 plicem fustadicam, 9 cum vin-
 culis vestiariis 10 oblongis. *Mal.*
 Immo fustanicam. 11 Quid istuc
 rei est? quo nam ire cogitas, ut
 tam ornes te præter morem tuum,
 præsertim cum sit dies profestus?
 & poscis ligulas devinctorias cas-
 trenſes. *Bel.* Et tu cur induisti bom-
 bycinam lævem, recentem ab of-
 ficina, cum habeas capripiliam, 12
 & damascenam detritam? *Mal.*
 Dedi hæc refarcienda. *Bel.* Ego
 vero in hisce meis magis commo-
 ditatem specto vestitus, quam or-
 natum: uncinuli isti, & orbiculi
 13 sunt luxati, tu improbe, in-
 considerate semper dissolvis. *Mal.*
 Ego potius utor globulis, & ocel-
 lis,

& Deambulat. Matur. 83

lis, quod est decentius, & minus in induendo, & exuendo molestum. *Bel.* Non est idem omnium iudicium in his, ut in reliquis omnibus. Pectorale hoc tunicæ condito in arcam, nec proferas tota æstate: adstrigmenta hæc strenue sunt exarmata suis ferris: limbus hic est diffusus, & discerptus, cura refarciendum: sed vide, ne affuantur deformes commissuræ. *Gom.* Non poterit id perfici ante sesquihoram. *Bel.* Affige ergo acicula, ne pendeat: dato periscelides. *Gom.* Adsunt: calceolos cum crepidis longi obstraguli paravi tibi, pulvere bene excusso. *Bel.* Calceos potius exerge situ, ac nitida. *Mal.* Quid est ligula in calceo? de qua inter Grammaticos fuit controversia peracerba, ut solet de omnibus, dicendum esset Ligula, an Lingula. *Bel.* Illa affuitur calceis Hispanicis in summa planta, 14 hic non habent. *Mal.* Et in Hispania iam desuescunt apponere, calceatu Gallico. *Bel.* Accommoda mihi tuum pectinem eburneum. *Mal.* Ubi est tuus lig-

E

neus,

neus, & quidem Parisiensis? *Bel.* Non audisti me heri obiurgantem Gomezulum? *Mal.* Obiurgare vocas tu ferire? *Bel.* Hoc illud erat, fregerat quinque, aut sex radios pectinis ex densis, ex raris pene omnes. *Mal.* Legi nuper scriptorem quendam præcipere, ut eburneo pectine pectamus caput, quadragies ducto à brechmate ad verticem, & inde ad occipitium. Quid agis? hoc non est pectere, sed mulcere, cedo pectinem. *Bel.* Neque istuc est pectere, sed adere, aut verrere: credo habere te caput testaceum. *Mal.* Et ego te butyraceum, adeò non audes attingere. *Bel.* Vin tu igitur, ut mutuo arietemus capita? *Mal.* Nolo tecum contendere insania, nec committam bonam mentem meam cum tua dementia. Ablue iam tandem manus, & faciem; sed os potissimum, ut mundius loquaris. *Bel.* Utinam adeo cito animum perpurgarem, ut manus: dato malluvium. *Mal.* Confrica paullo diligentius nodos istos manus, quibus hæ-

hærent fordes densissimæ. *Bel.* Falleris ; nam puto esse potius decoloratam pellem , & rugatam. Abiice has malluvias , Gomezule , in cloacam illam , & cedo mihi reticulum , & pileum clavatum : 15 affer iam ocreas. *Go.* Itinerarias ne ? *Bel.* Non , sed urbanas. *Go.* Viscucullionem , 16 an pallam ? 17 *Bel.* Sumus foras prodituri ? *Mal.* Quidni ? *Bel.* Affer igitur laceram. 18. *Mal.* Prodeamus iam tandem , ne amittamus è manibus deambulandi tempus. *Bel.* Duc nos, **CHRISTE** , per vias tibi gratas , in nomine Patris , & Filii , & Spiritu-Sancti. Amen. O quam formosa Aurora , vere rosea , & (ut poetæ vocant) aurea : quam gaudeo me surrexisse ? exeamus urbe. *Mal.* Exeamus : nam ego hac tota hebdomada pedem porta non extuli : sed , quo ibimus primum ? inde qua ? *Bel.* Ad arcem , an ad mœnia Cartusiana ? *Mal.* An potius ad prata D. Iobi ? *Bel.* Minime illuc de mane , ad serum potius. *Mal.* Ad Cartusianos ergo per

Franciscanos, & Bistum, inde per portam Bruxellensem, tum redibimus per Cartusianos, ad rem divinam. Ecce tibi Ioannium. Sis salvus, Ioanni. *io.* Et vos plurimum. Quid istuc est insolitum? tam bene mane surrexisti? *Bel.* Ego vero arctissimo somno eram conpositus: sed Maluenda hic clamando, & tundendo, avellit me è lectulo. *io.* Recte fecit: nam totum te reficiet, ac recreabit hæc deambulatio. Eamus ad pomerium: ò admirabilem, & adorandum artificem tantæ pulchritudinis! non immerito vocatur opus hoc mundus, & à Græcis *Cosmos*, quasi ornatus, & elegans. *Mal.* Ne contente deambulemus, sed lente, ac molliter. Conficiamus, quæso, in hac mœniali ambulatione duo, aut tria spatia, ut otiosius, & liberius tam decoram speciem contemplemur. *io.* Attende: nullus est sensus, qui non egregia aliqua voluptate perfundatur: oculi primum, quæ varietas colorum, qui vestitus terræ, & arborum, qui tape-

tes,

tes, quæ picturæ comparari huic
possunt? hæc sunt naturalia, & ve-
ra, illa altera ficta, & falsa. Non
iniuria vates ille Hispanus 19, Ma-
rium appellavit pictorem mundi.
Iam aures, qui concentus avium,
& potissimum luscinia? ausculta
eam è salice, à qua (ut Plinius
20 inquit) perfectæ Musicæ scien-
tiæ modulatus editur sonus. Ani-
madverte accurate, & annotabis
varietates omnium sonorum: nunc
non interquiescit, sed continuo
spiritu in longum æquabiliter, sine
mutatione: nunc inflectitur: iam
minutius, & concisius canit: nunc
intorquet, & quasi crispat vocem:
nunc extendit, iam revocat: alias
longos concinit versus, quasi he-
roicos: alias breves, ut saphicos:
interdum brevissimos, ut adoni-
cos. Quinetiam quasi Musicæ lu-
dos, & scholas habent. Meditan-
tur aliæ iuniores, versusque, quos
imitentur, accipiunt. Audit disci-
pula intentione magna (utinam
nos præceptores nostros pari) &
reddit, vicibusque reticent. Intelli-

gitur emendate correctio, & in
docente quædam reprehensio. Sed
illas ducit natura recta, nos volun-
tas prava. Adde his, qui odor spi-
rans undique, five ex pratis, five
ex segetibus, five ex arboribus,
etiam ex ipsis agris cessantibus, &
squalidis. Sapor, quicquid ori ad-
moveas, vel ex ipso aere, qualis
primi, & tenerrimi mellis. *Mal.*
Hoc puto esse, quod à nonnullis
audivi, apes consuesse mel suum
colligere mense Maio, ex cælesti
rore. *Ioan.* Ea fuit multorum opi-
nio. Si aliquid vis dari tactui, quid
mollius, aut salubrius hac aura ubi-
que spirante? quæ salutari spiritu
per venas, & universum corpus
fese infinuat. Venit mihi nunc in
mentem versuum aliquot Virgilii
de vere, quos utique cantilabo,
si me potestis ferre voce mea, non
olorina, sed anserina, tametsi hanc
malo, si non alias cycnus canit dul-
ce, nisi fato suo proximus. *Bel.*
Ego quidem, ut pro me respon-
deam, vehementer eos versus aveo
audire, qualicumque voce, modo
etiam.

& Deambulat. Matut. 89
etiam exponas eos nobis. Mal. Nec
ego ab hoc dissentio. Ioan. 21

Non alios prima crescentis origine
mundi,
Illuxisse dies, aliumve habuisse
tenorem

Crediderim: ver illud erat: ver
magnus agebat

Orbis, & hibernis parcebant fla-
tibus Euri.

Cum primum lucem pecudes hausa-
re, virumque

Ferrea progenies duris caput extulit
arvis,

Immisseeque ferae silvis, & sidera
calo.

Nec res hunc tenera possent perfer-
re laborem,

Si non tanta quies irat, frigusque,
caloremque

Inter, & exciperet cali indulgentia
terras.

Bel. Non satis intellexi. Mal. Ego,
ut reor, multo minus. Ioan. Edif-
cite nunc eos, alias intelligetis: sunt
enim desumptis ex intima Philoso-
phia, ut alia vatis illius permulta.
Mal. Quæramus ab Orbilio 22 lit-

teratore, quem habemus obvium. *Ioan.* Immo est homo non admodum obviuſ: ſalutemus modo, & ſinamus abire hominem rabioſum, & plagofum ingentis ſupercilii, imbutum 23 magis litteris, quam eruditum, tametſi perſuaſit ſibi ſerio, ſe eſſe litteratorum alpha. Cæterum diximus de corpore: quid porro animum, & mentem, quantopere exhilarat, & excitat huiusmodi Aurora? nullum eſt tempus ad ediscendum æque idoneum, nullum ad percipiendum, continendumque quæ audias, quæque legas, nec aliud ad meditandum, & excogitandum, quocumque applicaris animum: non immerito quidam dixit, Aurora gratiſſima Muſis. *Bel.* Sed ego iam exſtimulor appetentia: redeamus domum ientatum. *Mal.* Quid tandem? *Bel.* Panem, butyrum, ceraſa, pruna cereola: quæ tantopere videntur noſtris Hiſpanis placuiſſe, ut illarum nomine pruna omnia nuncupent: vel, ſi hæc non ſint domi, decerpemus folia aliquot bugloſſæ,
&

& salviæ, quæ addamus butyro.
Mal. Bibemus vinum? *Bel.* Minime vero, sed cervisiam, & quidem tenuissimam, ex flava ista Lovanienfi; vel aquam puram, & liquidam, haustam è fonte Latino, aut Græco. *Mal.* Quem tu fontem Latinum vocas, quem Græcum? *Bel.* Illum, qui iuxta portam est, Græcum solet nominare Vives: ulteriorem illum, Latinum: causas ipse reddet tibi, cum illum convenies.

1 *Pers.* Sa. 3. 2 *Marr.* l. 4. in fin. lib. 3 *Dilia*, fluvius est Lovanii. 4 *Iæx*, vulgus populi videtur. 5 *Muscarium setaceum*, scopula vocatur vulgo. 6 *Udones*, sunt calceoli lintei. 7 *Interula*, est indusium subucula proximum, quod per hyemem gestatur. 8 *Sericum gausapinum*, vulgo velludo. 9 *Fustagnica*, est pannus levis, qui in Britannia textitur. 10 *Vincula vestaria*, sunt adstringimenta. 11 *Fustanica*, pannus ex gossipio, qui textitur in Germania. 12 *Capri-*

piliam, quæ vulgo undulata. 13 Orbiculi, Uncinuli, Globuli, Ocelli, hæc omnia sunt quibus ad pectus, & manicas, vestes adstringuntur. 14 Mar. li. 14. 15 Pileum clavatum, clavis vel aureis, vel eiusmodi affixis. 16 Cuculio, pallium Hispanicum. 17 Palla vestis est longa & lata. 18 Lacerina, pallium itinerarium. 19 Vates Hispan. Ioan. Mena. 20 Pli. lib. 10. c. 29. 21 Geor. 2. 22 Huius nominis fuit Horatii præceptor, quem ipse epis. 1. li. 2. Plagosum appellat. 23 Imbutum, intinctum, perfusum.

DOMUS.

Iocundus, Leo, Vitruvius.

Iocundus. Est tibi notitia cum infulario amplæ, atque elegantis huius insulæ? Leo. In primis, & est affecclæ patris mei admodum propinquus. loc. Rogemus eum, ut nobis eam omnem patefaciat; nam.

nam ferunt nihil fieri posse amce-
 nius, nec delectabilius. *Leo.* Adea-
 mus, pulsemus fores tintinnabulo,
 ne irrumpamus inexpectati. At, at.
Vitr. *Insul.* Quis istic? *Leo.* Ego
 sum. *Vitr.* O salve multum, pufio
 dulcissime: unde tu nunc? *Leo.* E-
 ludo. *Vitr.* Qua igitur gratia huc?
Leo. Sodalis hic meus, & ego ve-
 hementer cupimus hasce ædes vi-
 sere. *Vitr.* Numquam spectasti?
Leo. Non totas. *Vitr.* Ingredimini.
 Heus, puer, affer mihi claves os-
 tiorum domus. Primum hoc est
 vestibulum: patet semper interdiu,
 absque ianitore, quod nec intra do-
 mum est, nec tamen extra; noctu
 clauditur. Contemplamini portam
 magnificam, valvas è robore mu-
 nitas ære, utrumque limen, &
 infernum, & supernum, ex mar-
 more alabastrite. Olim Hercules
 solebat præfigi ostio domus: ille
Alexicacos: hic est Christus, ve-
 rus Deus: nam Hercules erat cru-
 delis homo, & maleficus: hoc cus-
 tode nihil mali ingreditur in ædes.
loc. *Vden* ò *despotes* *antos.* *Vitr.*

Quid dixit Græce ? *Ioc.* Quod, cur tam multi ingrediuntur mali ? *Vitr.* Etiam si mali ingrediuntur, nihil tamen inferunt mali. *Leo.* Non utimini cardinibus ? *Vitr.* Desit esse mos apud quasdam nationes. Sequitur ostium atrii, quod atriensis servus custodit, præcipuus in familia, ut mediastinus extremus. Tum atrium spatiosum ad deambulandum, multæque, ac variæ in eo picture. *Ioc.* Quænam, quæso ? *Vitr.* Illa est cæli facies ichonographica, illa terræ, & maris orthographica, illa orbis nuper Hispanis navigationibus aperti sciographica, in tabella illa est Lucretia se interficiens. *Ioc.* Quid, quæso, dicit ? nam moriens, ut videtur, loquitur. *Vitr.* Multæ hoc mirantur, quia non cuique tantum dolet. *Ioc.* Intellego, quid dicat. *Leo.* Quid sibi vult tabella illa, tam varie delineata ? *Vitr.* Ea est graphis huius ædificiî: reduc à tabula hac velum. *Ioc.* Quid hoc est rei, vetulus suggens papillam sceminæ ? *Vitr.* Non legisti exemplum hoc apud Valerium

Ma-

Maximum, titulo de pietate? *loc.*
Legi: quid dicit illa? *Vitr.* Non-
dum tantum rependo, quantum
accepi. *loc.* Quid ille? *Vitr.* Iuvat
genuisse. Adscendamus has scalas
cochlides: singuli gradus lati, ut
cernitis, ex singulis sunt saxi mar-
moris Basaltis. Hæc prima contig-
natio habitatio est domini, coena-
culum superius hospitale est: non,
quod herus meus faciat coenacula-
riam, quod absit: sed para-
tum est hospitibus amicis, orna-
tum, semper instructum, & va-
cuum, nisi cum adsint hospites.
Hoc est triclinium. *loc.* Bone Chris-
te, quæ fenestræ speculares, quam
scite depictæ pictura sciographica?
qui colores, quam vividi, quæ
tabulæ, quæ signa, quæ coassa-
tio? Quænam est historia vitrea-
rum? *Vitr.* Fabella Gryselidis,
quam apte, & ingeniose confinxit
Ioannes Boccacius Florentinus: sed
herus meus decrevit addere rei fic-
tæ rem veram, de Godelina Flan-
drensi, & Catharina Angliæ Re-
gina, quæ superat inventum Gry-
se.

felidis. Signa sunt, primum illud Pauli Apostoli. *loc.* Quod est lemma? *Vitr.* O quantum tibi nos debemus, tu Christo? *loc.* Quid ipse loquitur? *Vitr.* Gratia D E I sum, quod sum: & gratia D E I in me vacua non fuit. Alterum illud est Mutii Scevole. *loc.* Nec is est mutus etiam si Mutius: quid mutit? *Vitr.* Non incendet, inquit, me hic ignis, quoniam alius maior ardet intus. Tertium signum est Helenę, titulus est: Utinam fuisset semper talis, minus nocuissem. *loc.* Quid signat cęcus ille seniculus recalvasler, indice ad Helenam verso? *Vitr.* Homerus est, dicit Helenę: Quę male tu fecisti, ego bene cantavi. *loc.* En lacunar est deauratum, admittis margaritis. *Vitr.* Margaritę quidem sunt, sed pretii exigui. *loc.* Quo spectant fenestrę? *Vitr.* Hęc in hortos, illę in impluvium, hęc est dięta, seu estiva cœnatio: en vobis cubiculum, & conclave: cubiculum ornatum est tapetibus, pavimento contabulato, storiis tecto: & imagines aliquot di-

divę Virginis, Christi salvatoris: ille alterę sunt Narcissi, Euryali, Adonidis, Polixenę, qui dicuntur fuisse formosissimi. *Ioc.* Quid scriptum est in limine superiore ostii? *Vitr.* Recipe te in portum tranquillitatis affectuum. *Ioc.* Quid in interiore poste forium? *Vitr.* Ne induxeris in portum tempestatem. In conclavi illo clauso asservantur fere prima utensilia 2. Hoc alterum membrum est hibernum? vides omnia obscuriora, & magis tecta tum hypocauftum. *Ioc.* Amplius mea sententia, quam pro cœnatione. *Vitr.* Non animadvertis etiam cubiculum interius eodem vaporario excalfieri? *Ioc.* Dicunt cubicula esse calidiora, ubi nullum fit fumale. *Vitr.* Non solent esse in estuariis. *Ioc.* Quę est illa camera, tam eleganter fornicata? *Vitr.* Lararium, seu sacellum, ibi agitur res divina. *Ioc.* Ubi latrina? *Vitr.* Superne, in granario habemus foricam, ne oleat: in cubiculis enim scaphis utitur herus meus, & trullis, & matulis. *Ioc.* Turriculę illę, & pyrami-

mides, & pile, & indices ventorum, omnia qua venustate, quam admirabili arte? *Vitr.* Descendamus: hæc est culina, hoc promptuarium, hæc cella vinaria, illa penuaria: in qua mire infestamur rapacitate furum. *Ioc.* Qua tandem est huc furibus ingressus? omnia video probe clausa, & fenestra cum clathris ferreis. *Vitr.* Per rimulas, & foramina. *Leo.* Mures ergo sunt, & mustelæ, quæ nobis universam penum diripiunt. *Vitr.* Illud est posticum domus, clausum semper duabus seris, affixa, & pensili, nisi cum adest dominus. *Leo.* Cur fenestræ hæ non habent cancellos? *Vitr.* Quoniam raro aperiuntur: spectant enim ad angustum angiportum, ut cernis, & obscurum: raro quisquam hic assidet, aut proferit caput, ideo, & clathrare eas statuit herus meus. *Leo.* Quibus clathris? *Vitr.* Fortasse ligneis: nondum est certum: interea repagulum hoc sufficit. *Ioc.* Quam amplæ columnæ, & porticus plena maiestatis! vide, ut Athlantes illi,
&

& Caryatides speciem præferunt
 enitentium, ut fulciant ædificium,
 ne ruat, cum nihil agant. *Leo.* Ta-
 les sunt multi, qui magna viden-
 tur præstare, cum otiosi, & seg-
 nes vivant, fuci, fruantes alienis
 laboribus. Sed, quænam est do-
 mus illa inferior, huic adiuncta,
 tam male materiata, & ruinosa?
Vit. Est vetus ædificium, quod quia
 ducebat rimas 3, & vitium facie-
 bat ingens, herus meus decrevit
 hanc alteram à fundamentis erige-
 re: illa nunc nidulatio est avium;
 & habitatio murium: sed brevi-
 ter eam demoliemur.

1 Facere cœnaculariam, locare cœ-
 nacula, & inde quæstum facere. 2
 Prima utensilia, quæ parata servan-
 tur, quum usus poscat. 3 Alias
 rimosa.

SCHOLA.

Tiro, Spudæus.

TIRO. Quam elegans gymnasium, & magnificum? haud esse in Academia hac reor ullum præstantius. *Spud.* Rectissime iudicas: adde etiam, quod magis ad rem facit, nec alibi etiam eruditiores magistros, aut prudentiores, quique maiore dexteritate tradant doctrinam. *Tir.* Oportet igitur magnæ hic fieri disciplinarum operæ pretia. *Spud.* Et quidem magnis compendiis discendi. *Tir.* Quanti docent: *Spud.* Amove te hinc ocius, cum interrogatione ista tam prava, tamque importuna: in re tanti momenti inquirendum est de mercede? nec ipsi, qui docent, paciscuntur: nec discipulos convenit id vel cogitare: ecquod pretium potest esse par? numquam ne Aristotelicum illud fando audivisti.

Diis,

Diis, parentibus, & magistris, parem gratiam non posse rependi? Deus creavit totum hominem, parens genuit corpus, magister format animum. *Tir.* Quid docent isti, & quamdiu? *Spud.* Habent sua singuli auditoria separata, & sunt doctores varii. Alii prima elementa artis Grammaticæ laboriose, atque ærumnose pueris toto die ingeminant: alii penitiora tradunt artis: alii Rhetoricem, Dialecticem, & reliquas disciplinas enarrant, quæ Liberales, seu Ingenuæ dicuntur. *Tir.* Cur eo nomine? *Spud.* Quia illis decet unumquemque ingenuum imbui, contra, quæ sunt illiberales, circumforaneæ, sordidæ, quæ vel labore corporum, vel manibus exercentur, servis potius congruunt, & hominibus, qui ingenio parum valent. In istis sunt alii tirones, alii batalarii. *Tir.* Quid istuc verbi est? *Spud.* Et tirones, & batalarii ex militia sunt nomina desumpta: tiro vetus est verbum, de eo qui in militia exerceri incipit: batalarius, Gallico nomine, di-

dicitur is miles, qui iam semel
prælio (quod illi batallam vocant)
interfuit collatis signis, & manum
conservit cum hoïte; ita, in pa-
læstra literaria batalarius cœpit
nuncupari Lutetiæ is, qui publice
de arte quapiam disputasset. Hinc
designantur doctores, quos, à li-
cencia, Licentiatos appellant, me-
lius Designati dicerentur: postre-
mo Docturam adipiscuntur, impo-
sito in celebritate Academiæ pileo,
ut quasi donetur libertate, & fiat
emeritus. Is est hic supremus ho-
nor, & summus dignitatis gradus.
Tir. Quis est ille in tanto comita-
tu, quem clavarii præcedunt cum
clavis argenteis? *Spud.* Is est Rec-
tor Academiæ: multi eum affec-
tantur officii gratia. *Tir.* Quoties
in die docentur pueri? *Spud.* Ali-
quot horis: una pene antelucana,
duabus matutinis, & duabus pro-
meridianis. *Tir.* Tandiu? *Spud.*
Ita fert mos, & vetus Academiæ
institutum: quin, & discipuli dua-
bus horis, quæ à magistris acce-
perunt, retractant, & recolunt,
&

&, quasi mansum cibum, ruminant. *Tir.* Tantis clamoribus? *Spud.* Nunc se exercent. *Tir.* Ad quidnam? *Spud.* Ad discendum. *Tir.* Immo vero ad clamandum: videntur enim non disciplinam meditari, sed præconium. Et ille alter plane furit; nam, si haberet sanum cerebrum, nec ita vociferaretur, nec gesticularetur, nec se torqueret. *Spud.* Hispani sunt, & Galli, paullo ferventiores: & ut sunt diversorum dogmatum, tanto ardentius concertant, quasi pro aris, & focis, ut dicitur. *Tir.* Quid? doctores hic sequuntur diversa scita? *Spud.* Interdum tradunt placita contraria. *Tir.* Quos auctores interpretantur? *Spud.* Non eosdem omnes, sed ut quisque est peritia, & ingenio præditus. Eruditissimi, & acerrimo iudicio scriptores sibi sumunt optimos quosque, & eos, quos Classics vos grammatici appellatis: sunt, qui ex ignorantia meliorum ad proletarios descendunt, atque etiam capite censos. Ingrediamur, ostendam vobis publi-

blicam gymnasii huius bibliothecam. Hæc est bibliotheca, quæ ex magnorum virorum præcepto ad ortum æstivum spectat. *Tir.* Papæ, quantum librorum, quantum bonorum auctorum! Græci, Latini, Oratores, Poetæ, Historici, Philosophi, Theologi, & imagines auctorum! *Spud.* Et quidem quantum effici potuit ad vivum expressæ, atque eo pretiosiores: foruli omnes, & plutei querni, aut cupressini, cum suis catenulis: libri ipsi plerique omnes membranacei, & variis coloribus miniati. *Tir.* Quis est primus ille rusticano ore, naso repando? *Spud.* Lege titulos. *Tir.* Socrates est, & dicit: Cur in bibliotheca collocor, qui nihil scripsi? *Spud.* Respondent sequentes, Plato, & Xenophon: quia, quod alii scriberent, dixisti. Longum esset persequi singulos. *Tir.* Hem, qui sunt illi abiecti in grandi illa strue? *Spud.* Catholicon, Alexander, Hugucio, Papias, sermonaria dialecticæ, & physicæ, sophysticæ: hi sunt, quos Capite cen-

cenſos nominabam. *Tir.* Immo capite diminutos. *Spud.* Soluta ſunt omnia, tollat qui volet, moleſto nos liberabit onere. *Tir.* Vah, quot afinis eſſet opus ad iſtos aſportandos! miror non eſſe ablatoſ, cum tanta ſit ubique aſinorum frequentia. Aliquando in eundem cumulum conſicientur Bartoli, & Baldi, & huius farinae homines. *Tir.* Immo furfuris. *Spud.* Non id eſſet humanæ tranquillitati damnoſum. *Tir.* Heus, quid rei ſunt illi in tam fluxis cuculionibus? *Spud.* Descendamus. Batalarii ſunt, qui in palæſtram ingrediuntur altercatoriam. *Tir.* Quæſo, introduc nos illuc. *Spud.* Ingredere, ſed tacite, ac reverenter. Aperi caput, & ſpecta attentuſ ſingula: nam magnis de rebus diſſeritur, & quas plurimum conducat cognoscere. Ille, quem ſedentem adſpicias ſubliſſimè ſolum, & præſes eſt certaminis, & contentionum decretor, qualique agonotheſta. Primum eiſ munuſ eſt loca concertantium designare, ne ulla ſit conſuſio, aut perturbatio præire

præire volentium. *Tir.* Quid sibi vult pellitum epitogium? *Spud.* Ea est ephestris doctoralis, insigne ordinis, ac dignitatis illius. Homo est in paucis eruditus, quique, & in lectione candidatorum Theologiæ primas tulit, & ad eum doctissimus quisque primas defert hoc ordine. *Tir.* Et Baldum aiunt lectum esse primum suo anno. *Spud.* Is vero vicit competitores omnes ambitu, & astu, non scientia. *Tir.* Quis est macilentus ille, & pallidus, quem reliqui impetunt? *Spud.* Is est propugnator, qui impetum omnium sustinet: & ex immodicis vigiliis maciem, ac palorem contraxit: magnos is habet in re Philosophica, & Theologica progressus. Au, tace iam, & ausculta; nam qui nunc oppugnat, acutissime, ac subtilissime solet excogitare argumenta, & acerrime urget propugnatorem, omniumque sententia cum summis in hac disciplina comparatur, & sæpe adigit concertatorem ad recantandum. Perpende, quomodo ille conatus est

est eludere : quomodo alter confutavit valide , ratione inconfutabili, & quam ille diluere non poterit : iam , & iaculum hoc est inevitabile , argumentum est plane Achilles invincibilis , iugulum petit , non poterit propugnator se tueri , statim dabit manus , nisi subterfugium aliquod mittat ei divus aliquis in mentem. Hem , profligata est quæstio , follertia decretoris. Iam solvo tuam linguam , loquere quantum voles : nam iste , qui nunc impugnat , vappa est , pugione pugnat plumbeo , & altius tamen clamat , quam cœteri. Observa , videbis eum à pugna raucum discedere : hoc est ei perpetuum , & , quantumcumque repulsa sint eius tela , urget nihilo secius pertinaciter quidem , sed inefficaciter : nec umquam vult habere argumentum suum pro derelicto , nec acquiescere vel defendentis responsione , vel decreto præsidis. Is , qui nunc certamen ingreditur , delicate petit veniam à decretore , comiter præfatur , argumentatur in-

valide, discedit semper fessus, etiam
anhelans, tamquam arduo munere
fortiter perfunctus, discedamus.

CUBICULUM, ET LUCU- bratio.

Plinius, Epictetus, Celsus, Didymus.

P*linius.* Hora est à meridie quinc-
ta: heus Epictete, claude mihi
fenestras istas, & infer huc lumina
ad lucubrandum. *Epi.* Quæ lumi-
na? *Plin.* Interea, dum hi adsunt,
candelas sebaceas, ut cereas: ubi
recesserint, tolletis eas, & statue-
tis hic mihi lychnum. *Cel.*
Quorsum id? *Plin.* Ad lucubran-
dum. *Cel.* Quin studes potius de
mane? tum enim videtur, & tem-
poris ratio, & qualitas corporis in-
vitare, cum est minimum vapo-
rum in cerebro peracta concoctio-
ne illa evaporatoria. *Plin.* Etiam
hæc hora tranquillissima est, cum
quiescunt, & silent omnia, atque
iis,

his, qui prandent, & cœnant, non incommoda. Nam sunt, qui cœnant tantum more prisco, alii prandent solum ex placitis recentium medicorum, alii & prandent, & cœnant more Gothico. *Cel.* An non ante Gothos erant prandia. *Plin.* Erant, sed levia. Gothi morem invexerunt bis in die saturum fieri. *Cel.* Qua de causa Plato mensas Syracufanas damnat, in quibus quotidie exsaturentur bis? *Plin.* Ex eo colligas fuisse rarissimas. *Cel.* Sed missa isthæc faciamus. Cur lucubras ad lychnum potius, quam ad candelam? *Plin.* Propter flammam æquabilem, quæ minus lædit oculos. Illa enim crispatio mixi officit oculis, & sævi odor inamœnus est. *Cel.* Utere cereis, quorum odor non est ingratus. *Plin.* Myxus est in his magis tremulus, nec vapor salubris: & in sebaceis ellychnium est lineum plerumque, non xylineum, ut propolæ isti ex rebus omnibus quærent compendium cum fraude. Infunde oleum in lucernam hanc, profer acu myxum, & ex-

110 *Cubiculum,*
funga. Epi. Quam hæret fungus
acui? signum dicunt esse pluviae,
quemadmodum est apud Virgi-
lium: 1

*Scintillare oleum, & putres con-
crescere fungos.*

Pli. Affer etiam furcinulam, &
emunge candelam hanc: ne proii-
cias fungum in pavementum ne fu-
miget: se opprime intra furcinu-
lam, quando est contacta. 2 Pro-
fer mihi pallam lucubratoriam, præ-
longam illam pellitam. Cel. Ego te
tuis libris commendabo, Miner-
vam tibi opto propitiam. Pli. Paul-
lum, malim, vel, quod dicere
debui, CHRISTUM IESUM, Dei
sapientiam. Cel. Fortasse CHRIS-
TUS Minervæ fabula adumbratur,
ut quæ ex Iovis cerebro sit nata.
Pli. Statue mensam super tibicines
in cubiculo. Epi. Mavis mensam,
quam pluteum? Pli. Etiam hoc
quidem tempore, sed pone supra
mensam pluteolum. Epi. Stabilem,
an volubilem? Pli. Quem males.
Ubi est Dydimus meus ab studiis?
Epi. Eo illum acerfitum. Pli. Et
huc

huc adducito puerum exceptorem
nam lubet aliquid dictare. Da mihi
illos calamos, & pennas duas, aut
tres cannæ amplæ, & thecam pul-
verariam. Profer mihi ex armario
Ciceronem, & Demosthenem,
tum ex pluteo codicem excepto-
rium, & regesta 3 maiuscula: au-
din? Et mea schedia, in quibus
libet nonnula expolire? *Did.* Non
arbitror esse schedas tuas in pluteo,
sed in scrinio conclavis. *Pli.* Id ve-
ro ipse scrutator. Affer mihi Na-
zianzenum. *Did.* Non nosco. *Pli.*
Liber est minimè spissus, confusus,
& tectus membrana, ruditer. Affer
quoque codicem quintum à pri-
mo. *Did.* Quod est lemma illius?
Pli. Xenophontis commentarii liber
est expolitus, tectus corio cum un-
cinulis, & umbilicis cupreis. 4
Did. Non invenio. *Pli.* Nunc me-
mini, in quarto loculamento eum
reposui, illinc prome. In eo locu-
lamento non sunt nisi libri soluti,
& rudes, quales recentes afferuntur
ab officina. *Did.* Ecquod corpus
Ciceronis possis? nam sunt qua-
tuor.

tuor. *Pli.* Secundum. *5 Epi.* Non-
dum est relatum à librario gluti-
natore, cui dedimus nudius, ut
puto, quintus. *Did.* Quam placet
tibi hæc penna? *Pli.* Non sum in
eo valde sollicitus, quæcunque in
manus venit, ex sic utor tamquam
bona. *Did.* Hoc habes Ciceronis.
Pli. Conquiescite: reclude mihi Ci-
ceronem, aperi, evolve adhuc tria,
aut quatuor folia ad quartum Tus-
culanarum quaestionum, quære ibi
de mansuetudine, & lætitia. *Epi.*
Cuius sunt hi versus? *Did.* Eius ip-
sius, quos de Sophocle vertit, quod
facit sanè lubens, ac proinde sæpe.
Epi. Erat, credo, ad carmen com-
ponendum satis aptus. *Did.* Aptis-
simus, ac facillimus: nec, ut illo
seculo, infelix, contra quam exis-
timant plurimi. *Epi.* Sed tu, quo-
modo intermisisti studium Poeti-
ces? *Pli.* Aliquando repetemus suc-
cessivis horis, ut spero: nam ha-
bet multum levamenti ab studiis
gravioribus. Defessus sum iam stu-
dendo, meditando, scribendo:
sterne mihi lectum. *Epi.* In quo
cu-

cubiculo? *Pli.* In lato illo, & quadrato: & tolle ex angulo anaclinatorium, transfer in cœnationem, pone super culcitram plumeam alteram tomenti lanei, vide, ut fulcra lecti sint satis firma. *Epi.* Quid refert tua, qui non cubas in alterutra spondarum, sed in medio? sed salubrius foret, si lectus esset durior, & qui corpori resisteret. *Pli.* Tolle cervical, & pro eo reponere pulvinos duos, & in hoc æstu malo plagam illam, quam arctæ isthæc lintea. *Epi.* Sine lodice? *Pli.* Etiam. *Epi.* Algebis: nam surgis, ab studiis extenuato corpore. *Pli.* Iniice ergo peristroma aliquod leve. *Epi.* Istud, nullum aliud stragulum? *Pli.* Nullum: si sentiam frigus in lecto, poscam plus vestium: aufer illa peripetasmata, nam ad culices escludendos malo conopeum. *Epi.* Culices paucos hic senti, pulices, & pediculos satis multos. *Pli.* Ego vero miror te aliquid sentire, qui sic dormias, & stertas. *Epi.* Nemo dormit melius quam qui non sentit, quam male dor-

mit. *Pli.* Nihil horum animalculo-
rum, quibus per æstatem in cu-
biculis infestamur, tam movet nau-
seam, quam cimices odore illo te-
rrimo. *Epi.* Satis bonus proven-
tus est eorum Lutetiæ, ac Lova-
nii. *Pli.* Est genus ligni, quod il-
los creat Lutetiæ, & argilla Lo-
vanii. Colloca hic mihi horolo-
gium excitatorium, & obicem in-
fingito ad horam quartam matu-
tinam, neque enim volo diutius
dormire. Excalcia me, pone hic
fellam plicatilem, in qua sedeam;
matula in scabello sit mihi iuxta
lectulum parata: nescio quid hic
olet male, suffias paullum tu-
ris, aut iuniperi. Cane hic mihi
lyra aliquid lectum ingredienti, mo-
re Pythagorico, ut citius obdor-
miam, & somnia sint placidiora.
Epi. 6

*Somme, quies rerum, placidissime
somme deorum,*

*Pax animi, quem cura fugit, qui
pectora longis*

*Fessa ministeris fulcis, reparasque
labori.*

1 Georg. 2 Pallam lucubratoriam,
 pellicea grave. 3 Regesta, registro,
 ut Budaus. 4 Cupreis, vel cypreis,
 ut quidam putant genus aris ex Cy-
 pro insula. 5 Lib. 2. ad Q. Fratr.
 Sed hoc facio semper ut quicunque
 calamus in manus meas venerit, eo
 utar tamquam bono. 6 Ovid. II.
 Met.

CULINA.

Lucullus, Apicius, Pistillarius, Abli-
 gurinus.

Lucul. Es tu popino? Api. Sum.
 Luc. Ubinam agis? Api. In po-
 pina galli gallinacci: num eges me?
 Luc. Etiam ad nuptias. Api. Sine
 me domum transcurrere, ut præ-
 cipiam uxori quemadmodum sint
 tractandi ganeones, quos scio non
 solere in hac civitate deesse, tum
 etiam adventores. Luc. Audin tu?
 reperies me in vico Lapideo, in

ædibus futorum. *Api.* Continuo ade-
 ro. *Luc.* Bene est, ingredi culi-
 nam. *Api.* Heus, Pistillarie, & tu
 Abligurine, ignem in lare extrui-
 te sub fumali grandibus lignis, &
 quantum fieri poterit, acapnis. *Pis.*
 Putas te esse Romæ? hic ta-
 bernas coctilicias non habemus, è
 quibus ligna coctilia promuntur:
 habebis bene arida. *Api.* Ni ita sit,
 tu Abligurine suffitor perdes ocu-
 los sufflando. *Abl.* Immo bibam
 largius: væ vino. *Api.* Væ aquæ:
 nam vinum hodie non attinges, si
 sum sanus: nolo mihi evertas ol-
 las, & auxillas confringas, & ci-
 bos corrumpas. *Abl.* Non vult ar-
 dere hic ignis. *Api.* Iniice fascicu-
 lum aliquem sulphuratorum, 2 &
 fomitem: frustula aliquot cum his
 assulis. *Abl.* Exstinctus est prorsum.
Api. Transcurre ad ædes proximas
 cum batillo, & affer nobis tor-
 rem aliquem prægrandem, & pru-
 nas bene incensas. *Abl.* Metallarius
 3 est illic dominus, nec sinet car-
 bonem unum sub fornacibus sibi
 detrahi, citius oculum. *Api.* Non
 est

est metallarius, sed metallicida: ito
ergo ad furnum. Quid affers, ti-
tionem magis, quam torrem? *Abl.*
Non habebant, prunas carbonis.
Api. Quid malum carbonis? cespit-
tum hic dixeris. Tu furcilla hac
move ligna, & agita fomitem, ut
ignem concipiat, fume pyro-labem,
asine. *Abl.* Quid rei est istuc ver-
bum. *Api.* Forfex ignaria, pruni-
ceps. *Abl.* Quid mihi cum verbis
Græcanicis? quasi defint Latina.
Api. Etiamne asini sunt Gramma-
tici? *Abl.* Quid mirum, cum &
Grammatici sint asini. *Api.* Fac fi-
nem altercandi: volo carbones ali-
quot, aut cespites accendas mihi
in hoc foco, ad testuaceam len-
tem incoquendam: suspende ahe-
num ad ignem, ne desit aqua ca-
lida: tum in cacabum iniice ar-
mum illum vervecinæ, cum bubula
salita: cucumam igni admove cum
vitulina, & agnina: in chytropo-
de elixabimus oryzan. *Abl.* Quid
pulli? *Api.* Coquentur in auxilla
ærea, quæ stamno est illita: quo
sapor sit gravior, sed non tam ma-

ture : verua , proferes sub nonam ,
 & pinguaria : 4 lucium hunc fines
 in aqua lufitare paullisper , tum
 exenterabis. *Abl.* Carnes , & pisces
 in eadem menfa ? *Api.* Maxime ,
 more Germanico. *Abl.* Atqui hoc
 non placet medicis. *Api.* Medicinæ
 non placet , medicis placet. Ego
 ftipitem hunc grammaticam tan-
 tum effe exiftimabam , medicus
 etiam eft. *Abl.* Numquamne de
 quæftione illa audivifti , utrum
 fint in civitate plures medici an ftul-
 ti ? *Api.* Quis te detrufit in culi-
 nam , cum fis tam faperda ? *Abl.*
 Adverfa mea fors. *Api.* Immo quod
 manifefturn eft , feignities tua , &
 focordia , & gula , & lurcacitas , &
 ingluvies , & animus degener , ac
 abiectus : ideo ambulas nudis pe-
 dibus , femicinctus , vefte obfoleta ,
 & natibus brevior. *Abl.* Quid ti-
 bi cum mea paupertate ? *Api.* Nihil
 omnino , nec velim effe. Sed ad
 rem , ne præter rem plura quam
 oportet fatis ne funt hæc iuffa , fu-
 perque infixæ , & inculcata ? fcili-
 cet vobis umquam fatis. Da mihi
 meam

meam braccam, nam foras lubet
prodire, continuo adero, cedo tu-
diculam, insigne artis nostræ: hoc
est meum fulmen, & tridens. *Pis.*
Heus Abligurine, statue hydrias
illas in urnario, & hanc bubulam
abluito diligenter, & confricato in
labro. *Abl.* Etiamne tu hic quo-
que imperas? unus imperator unis
castris sufficit, non sufficiet culinæ
uni? facito ipse: tu es acrior exac-
tor operæ, quam ipse magister cu-
linæ: non vocabo te posthac pis-
tillarium, sed stimulum acutum.
Pis. Immo voca me Onocentrum.
5 Frange tu ergo vitulinam hanc
in epixenio. Comminue paullum
huius casei, ut spargamus super
hanc offam. *Abl.* Quomodo, ma-
nu? *Pis.* Non, sed tyroenesti: inf-
tilla huc guttas aliquot olei ex le-
cytho. *Abl.* Dicisne ex hoc capsa-
ce? *Pis.* Statue hic mortarium. *Abl.*
Quod istorum? *Pis.* Illud æneum
cum pistillo eiusdem metalli. *Abl.*
Qua gratia? *Pis.* Ad terendum pe-
troselinum hoc. *Abl.* Satius est in
pilla id fieri marmorea, pistillo lig-
neo.

neo. Pist. Quælo cantilla, sicut con-
suevisti. Abl. Ego nolo Cæsar
esse, 6

Ambulare per Britannos,
scythicas pati pruinas.

Ut sapiant fatuæ Fabiorum prandia
beta, 7

O quam saepe peter vina piperque
coquus?

Pistil. Fabiorum, an fabrorum?

Abl. Quære à ludimagistro loripe-
de, & pro fabris, & Fabiis referes
egregium colaphum in gena, vel
in bucca. Pist. Sic est homo? Abl.
Vir strenuus, & fortis, & manu
promptus, celeritate manuum com-
pensat linguæ tarditatem. Pist. Ce-
do urnulam cervisiariam, exsicca-
tum habeo palatum, guttur, fau-
ces. Abl. 8

Et gravis attrita pendebar cantha-
rus ansa,

Claudere, quæ cœnas lactuca sole-
bat avorum, 9

Dic mihi cur nostras inchoat illa
dapes.

Filia Picena venio Lucanica porca, 10

Pulvis hinc niveis grata corona
datur.

Apic.

Apic. Unde tu didicisti adeo *rhap-*
sodin. *Abl.* Inservivi nuper in Cala-
bria ludimagistro cuidam poetas-
tro, qui sæpenumero cœnam aliam
non dabat mihi, quam cantillatio-
nem centum versuum, quibus mi-
rificum aiebat saporem inesse: ego
vero paullum panis, & casei ma-
luissem: aquæ erat satis domi, &
licebat nobis, de puteo bibere ex
animi sententia: inde ego cum esu-
riens concessissem cubitum pro epu-
lis versus illos ruminabam, & con-
coquebam: nec mihi aliud visum
est remedium ad bulimiam illam
depellendam, quam culinariam ar-
ripere. *Api.* Quæ illi præbebas mi-
nisteria? *Abl.* Quæ Cæsar Reipublicæ:
ego eram illi omnia, eram illi à
consiliis, & si nihil umquam age-
ret consilio: à secretis, quum nihil
haberet secreti, ne latrinam qui-
dem: ego fundebam ei aquam la-
vandis manibus, quas numquam
abluebat: ego servabam eius the-
saurum. *Api.* Quem thesaurum?
Abl. Schedas aliquot pessimarum
cantilenarum, quas tinea exede-
bant.

bant, & opici 11 mures arrodébant. *Api.* Immo docti mures, qui malis poematis dentem infigebant.

1 *Acapna* ligna arida fumum non emittentia. 2 *Sulphuratum*, vulgo *Pajuelas de azufre*. 3 *Metallarius*, qui vulgo *Alchimista*. 4 *Pinguaria*, in qua decedit pingue carniū, cum assantur. 5 *Onocentrum*, asini stimulum. 6 *Florus* poeta *Adriano Cæsari*, ut *Spartianus* in eius vita. *Marti.* 13. sic *Fabiorum* dicit, ut ineptum hominem significet. 8 *Virg.* *Eclog.* 6. 9 *Mart.* 13. 10 *Mart.* 13. 11 *Opici sordidi*.

TRICLINIUM.

Aristippus, *Lurco*.

Aristip. Quid tu tam fero surgis, & quidem semisomnis. *Lur.* Mirum est me esse toto hoc die experrectum, adeo heri edimus,

mus, & bibimus. *Ari.* Immo, ut
apparet, devorasti, ingurgitasti,
obruisti te epulis, & vino, sed,
ubinam onerasti celocem? 1 *Lur.*
Apud Scopam in convivio. *Arist.*
Quin potius more Græco 2 *Sym-*
posion vocaris, quam Latino ver-
bo convivium? *Lur.* Bucca buc-
cam impellebat, intrituræ, & con-
dimenta vellicabant, atque insti-
gabant desidentem stomachum, &
appetentiam non patiebantur de-
lassari. *Ari.* Refer, quæso, ordine
omnia, ut, vel auditione ipsa vi-
dear mihi interesse, & quasi vo-
biscum potare; ut ille, qui in cau-
pona Hispaniæ duos grandes pa-
nes comedit ad nidorem perdicis
assæ, quo nidore utebatur pro
obsonio. *Lur.* Quis enarrabit om-
nia? maius negotium id fuerit,
quam, vel emisse, vel apparasse,
vel, quod omnia superat, come-
disse. *Ari.* Afsideamus in hoc sali-
ceto ad crepidinem huius ripulæ:
&, quando fumus otiosi, pro col-
locutione aliis de rebus utemur
hac ipsa: gramen erit nobis vice
pul-

pulvinorum : innitere hac ulmo.
Lur. In herba? an non humor nocebit? *Ari.* Quid insanis? humor in horto caniculæ? *Lur.* Antea recusabam, nunc animus prurit mihi recensere tibi plus quam postulas, de convivio solum quærebas, accipies etiam de domino, & de triclinio, rogabas, ut loquerer, efficiam, ut mox paullo silentium roges: indicas, imperes: ut Arabius tibicen, 3 qui ad canendum obolo conducitur, ad tacendum tribus. *Ari.* Tu vero, quantum libuerit, non eris molestus, quandoquidem in opaco loco confedimus, & orationem tuam carduelis illa, vel adiuvabit, vel ad harmoniam moderabitur: ut orationem, C. Gracchi servus fistulator. 4 *Lur.* Quid istuc est rei? *Ari.* Postquam tu feceris narrandi finem, audies de Gracchis, & gracchulis, & de Græculis. *Lur.* Deambulabamus forte transverso foro, ego, & Thrasybulus, nacti plusculum otii, quam solemus, adiunxit se nobis Scopas. Is à nobis post primas salutationes, & blan-

blandum congressum, coepit vehementer contendere, ut poltero die, qui hesternus fuit, apud se essemus: excusare nos primum, alius alia; ego autem vadimonium grave, & apud prætorem valde irritabilem. Sed ille, ut libenter ostentat suam magnificentiam, quasi de capite ageretur, orsus est accuratum sermonem: quid multa? addiximus, ne molestus esse pergeret. *Ari.* Scin, quænam fuerit causa convivii? *Lur.* Quæ tandem quaeso? *Ari.* Est quidem ipse homo locuples, ornatus argento, veste, suppellectile: sed emerat phialas argenteas tres deauratas, & pateras sex: periisset pretium, ni aliquos invitasset, quibus ostentaret: & alioqui eum ille existimat esse divitiarum fructum: habetque uxorem, à qua exstimulatur ad profusionem, quam illa magnificentiam nuncupat. *Lur.* Heri ego submeridiem convenimus in eius triclinium. *Ari.* Qualis erat coenatio? *Lur.* Hypetra, & in opaco frigore: omnia sane apparatus, ornata, excul-

culta : nihil deerat ad elegantiam, splendorem, & lautitias. Plane primo ingressu exhilarati sunt omnium oculi, & animo, adspectu illo pulcherrimo, atque amcenissimo. Erat abacus ingens plenus bonis vasis materiæ omnis, ex auro, argento, cryſtallo, vitro, ebore, murrha: & alia etiam vilioris materiæ flannea, cornea, ossea, lignea, testacea, seu figlina, in quibus ars commendabat utilitatem substantiæ: nam erant toreumata permulta, omnia expolita, extersa, fulgor pene perſtringebat oculos. Illic vidisses duo magna mal-luvia argentea, oris deauratis, umbilicus erat aureus cum insignibus illius. Habebat utrumque mallu-vium suum gutturnium, quorum epistomium erat deauratum: sta-bat, & alterum aquiminarium vi-treum, fistula deaurata cum pol-lubro figlino, operis Malacensis, & probe sandaracato. Philialæ om-nis generis, & argenteæ duæ ad vinum generosissimum. *Avi.* Ad usum meum ampullas vitreas ma-lim,

lim, aut etiam testaceas, ex iis, quæ lapideæ dicuntur. *Lur.* Quid facias? ita est hominum ingenium: non tam in his quæritur commoditas, quam opinio divitiarum. *Ari.* Isti opulentissimi sæpius videntur aliis tales, sibi inopes; ideo nullus finis proferendi, & ingerendi oculis, præsertim qui nullam habent aliam bonam artem, qua fidant. Sed perge. *Lur.* Erat cymatium abaci tapete villoso tectum, ex turcia usque allato: positæ erant duæ mensulæ procul ab abaco, cum quadris, & orbibus argenteis: unicuique additum erat suum salinulum, cultellus, panis, & mantile. Sub abaco refrigeratorium, & cœnophora grandia. Tum sedilia varia, fellæ, bifellia, subsellia: & dominæ sella plicatilis parata, visendi operis cum pulvino serico, & suppedaneo. *Ari.* Pone tandem mensam, & explica mappam: nam mihi intestina præ fame rugiunt. *Lur.* Erat mensa cibilla ingens, segmentata operis tessellati antiqui, quæ fuerat principis Dicæarchi. *Ar.* O
 meo-

mensa antiqua, 7 quam dispari domino! *Lur.* Illam ipse emit in auctione satis magno, solum quod illius fuisset, ut aliquid haberet principis. *Ari.* Datur aqua lavandis manibus primum magnis recusationibus, & invitationibus mutuis, & cedendo invicem. *Lur.* Idem factum est in confessu, cum quisque se inferiorem altero faceret, illum extollere comitate arrogantissima, cum unusquisque potiozem se reliquis omnibus censeret. *Ari.* Sed dominus iure suo distribuit loca: sacrata est mensa à puerulo breviter, & perfunctorie, & non sine rhythmo. 8

*Quod appositum est, & apponetur
CHRISTUS benedicere dignetur.*

Explicat quisque suum chiromastrum, & iniicit super humerum sinistrum: hinc cultellulo repurgat panem, si quid non satis putabat à ministro purgatum, nam decrusatus erat appositus. *Lur.* Sedebatis commode? *Ari.* Numquam commodius. *Lur.* Non potuistis male prendere: nam reliqua sat scio sup-

peditatum iri, redundanter, si qua
modo fuerant in macello. *Ari.* Nus-
quam verius, copiaque ipsa nocet.
Adstat mensæ structor, cultellos,
& furcinulas componens. Ingreditur
magna pompa architriclinus cum
longo agmine puerorum, & exo-
letorum, qui gestabant fercula pri-
mi 9 missus.

1 Celocem per methaphoram ven-
trem intelligit: est autem celox ge-
nus navis oneraria brevis, & velo-
cis. 2 Arabius tibi iam erat in pro-
verbio Græcorum: de iis, qui ni-
mia loquacitate, aut rei nullum fi-
nem facientes, molesti sunt: citat ver-
sum Apostolus in adagiis. 3 Græ-
chi servus. Cic. 3. de Orat. 4 Hy-
petra: id est sub dio posita. 5 Murra
lapidis pretiosi genus ad conficienda
vasa. 6 Malaca civitas est in His-
pania. O mensa antiqua imitatio eius
quod à Cicer. in 1. Offic. adducitur.
O domus antiqua, heu quàm dis-
pari dominaris domino. 8 Rhythmo,
ut nos dicimus rima, quod in fine
ho.

horum versuum est. 9 Primi missus,
ut nos dicimus primer cubierto.

CONVIVIUUM.

*Scopas, Simonides, Crito, Democri-
tus, Polamon.*

SCo. Ubi nobis Simonides? *Cri.*
Illico dixerat se venturum si-
mul ac convenisset debitorem apud
forum. *Sco.* Recte habet : à debi-
tore facilius se extricabit, quam à
creditore. *Cri.* Qui istuc? *Sco.* Si-
cut in victoria, belli condiciones
fert victor, non victus. Nam à de-
bitore, cum ipse idem volet à cre-
ditore, cum alter. Sed convenistis
ne omnes, ut erat condictum, re-
licta domi severitate, afferentes vo-
biscum hilaritatem, lepores, ve-
nustates, gratias? *Cri.* Plane ita
spero, & erimus, sicut monet. *M.*
Varro, belli homines. *Sco.* Reliqua
meæ curæ sunt. *Cri.* Ecce tibi,
Sine *Sco.* Feliciter. *Si.* Et vo-
bis

bis fauste. *Sco.* Expectatissimæ. *Si.* Plane rusticanæ: nam ad prandendum eram invitatus, non ad expectandum. Sed, quæso, fui vobis diu in mora? *Sco.* Non valde. *Si.* Cur non accumbebatis sine me? essetis saltem præmiati de fructibus, quibus ego non admodum capior. *Sco.* Bona verba, te absente assedissemus? *Cri.* Satis comitatum, exordiamur iam opus. Optimum panem, & levissimum non plus habet ponderis, quam si esset sponsa: filigineus 1 est fetarius, industrium habetis pollinctorem. *Sco.* Roscius est pistrini curator. *Sim.* Numquamne in id conicitur? *Sco.* Absit, tam frugi servus? *Dem.* Affer mihi autopyrum. *Sim.* Mihi vero secundarium, aut typhaceum. *Sco.* Cur talem? *Sim.* Quoniam audiui, & ita sum expertus, minus me esse, cum panis non est sciti saporis. *Sco.* Heus, puer, afferto ei panem cibarium, & vulgarem, etiam ex atro, si ita mavult: ita demum iucundissime convivabimur, si quisque quod maxime collubi-